

האמנות הבינ"ל מאפשרות לישראל להטיל מצור מוחלט על רצועת עזה?

מה קובע החוק הבינלאומי לגבי הכנסת סיוע הומניטרי בזמן מלחמה? זה מורכב • המשרוקית של גלובס

07.11.2023 / צוות המשרוקית של גלובס

אחרי שבימים הראשונים למלחמה ישראל התנגדה לכך, בשבועות האחרונים נכנסות לעזה שיירות של סיוע הומניטרי בהיקפים שעל פי הפרסומים בתקשורת הולכים וגדלים. ח"כ עמית הלוי מהליכוד הביע בראיון את התנגדותו לכך, טען כי המהלך הוא "לא הגיוני" ו"לא מוסרי", ואז הוסיף פרט נוסף: "לפי האמנות (הבינ"ל), כשיש חשש ש(הסיוע ההומניטרי) מגיע לכוחות האויב, אז יש צידוק למצור מהודק לגמרי", הוא קבע. האם הדברים אכן כה פשוטים? בדקנו.

ראשית, מהו בעצם "מצור" לפי הדין הבינ"ל? תמי קנר מהמכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS), הסבירה לנו כי מדובר במצב שבו יש כיתור של כוחות האויב מכל הצדדים בשטח מסוים. במאמר שכתבה יחד עם אל"מ (במיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך, מוסבר כי "מצור הוא שיטת לחימה לגיטימית, שניתן לנקוט כלפי כוחות האויב", אך הוא נדרש להיות כזה שמכוון להשגת מטרה צבאית, ו"ככל שהוא גורם פגיעה באזרחים" זו צריכה להיות "מידתית". במילים אחרות, מצור שנועד למנוע הכנסת אמצעי לחימה או אספקה אחרת שמיועדת באופן מובהק לחמאס הוא כמובן לגיטימי, אבל כשמדובר במניעת מזון מכלל האוכלוסייה - עניין שעליו מדבר ח"כ הלוי - המצב כבר הופך להיות מורכב יותר. "פגיעה אגבית (באוכלוסייה) מותרת כל עוד היא מידתית", נכתב במאמר. כלומר, יש לבחון את היקף הפגיעה באוכלוסייה האזרחית אל מול התועלת הצבאית שבפעולה. זה מביא אותנו למושג אחר שנקבע בדין הבינ"ל - "הרעבה". סעיף 54(1) באמנת ז'נבה הרביעית, קובע במפורש ש"הרעבת אזרחים כשיטת לחימה היא אסורה". יחד עם זאת, תת הסעיף הבא מחריג מהאיסור הזה אלמנטים המשמשים את היריב (למשל "מזון לכוחות המזוינים בלבד"). או במילים אחרות, הרעבה של הכוח הצבאי היא מותרת, אבל הרעבה של האוכלוסייה היא אסורה. ומה קורה כשקשה להפריד בין השניים? גם כאן יכנסו לפעולה שיקולים של "מידתיות".

...

לכתבה המלאה:

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001461786>